

A LUXEMBOURGI BÍRÓSÁGOK 2005-BEN, A KÖZÖSSÉGI VÉDJEGYEK VONATKOZÁSÁBAN HOZOTT JELENTŐS ÍTÉLETEI

Ennek a tanulmánynak az elsődleges célja az, hogy áttekintést nyújtson a Luxembourggi Bíróságok, valamint a Belső Piaci Harmonizációs Hivatal (a továbbiakban OHIM) Fellebbezési Tanácsának 2005-ben hozott kulcsfontosságú döntéseiről. Amennyiben korábbi vagy későbbi jogeseteket idézünk, az a jelen tanulmányban bemutatott jogesetekben mutatkozó jogfejlődési folyamat szemléltetése miatt szükséges.

2005 eseménydús volt a védjegy döntések területén, 82 ügyben folyamodtak jogorvoslatért az Európai Közösségek Elsőfokú Bíróságához (a továbbiakban Elsőfokú Bíróság) és 16 esetben fordultak az Európai Közösségek Bírósága (továbbiakban Bíróság) felé. Az Elsőfokú Bíróság 58 esetben ítélezett (ebből 44 esetben megerősítette az OHIM Fellebbezési Tanácsának döntését). A Bíróság kétszer ítélezett fellebbezési jogkörében, és négyszer ítélezett előzetes döntéshozatali jogkörében.

2005-ben a lajstromozás feltétlen kizáró okaival kapcsolatos ítélezési gyakorlat a kérdéses megjelölés grafikai ábrázolásra való alkalmatlansága, a kérelem tárgyát képező megjelölés megkülönböztetőképességének hiánya vagy leíró jellege, a használat útján szerzett megkülönböztetőképességre, illetve a közrendbe vagy a jó erkölcsbe való ütközésre alapított feltétlen kizáró okok vonatkozásában szolgált új eredményekkel.

A lajstromozás viszonylagos kizáró okaival foglalkozó ítéletek legfontosabb eredményei a szómegjelölések és az összetett ábrás megjelölések összehasonlítására, illetve a védjegy tényleges használata által biztosított oltalomra vonatkoztak. Több ítélet is pontosította a tényleges használat fogalmát és az e használat által biztosított védelem hatályát. Az Elsőfokú Bíróság fontos pontosításokkal szolgált a szabad bizonyítás elvének a Fellebbezési Tanácsok előtt történő alkalmazására vonatkozóan.

Az alább említett ügyek a Tanács 40/94/EK rendelete a közösségi védjegyről (a továbbiakban rendelet), valamint a Bizottság 2868/95/EK rendelete a közösségi védjegyről szóló 40/94 EKG tanácsi rendelet végrehajtásáról (a továbbiakban végrehajtási rendelet) értelmezése tárgyában születtek. A Bíróság előzetes döntéshozatali jogkörében hozott ítéletei a Tanács 89/104/EKG irányelvét (a továbbiakban irányelv) értelmezik.

I. ANYAGI JOGI KÉRDÉSEK

1. FELTÉTLEN KIZÁRÓ OKOK

A védjegy alapvető rendeltetése, hogy garantálja a fogyasztó számára az áru vagy szolgáltatás eredetének azonosítását, lehetővé téve számára, hogy a különböző eredetű áruk vagy szolgáltatások között különbséget tudjon tenni az összetévesztés veszélye nélkül. Ahhoz hogy meg tudjuk határozni, hogy egy megjelölés megfelel-e a törvény által előírt lajstromozási követelményeknek, az érintett fogyasztó nézőpontjába kell képzelni magunkat.

Rendelet 4. cikk, irányelv 2. cikk – a szolgáltatás fogalma

A Bíróság a PRAKTIKER-ügy¹ kapcsán a német Bundespatentgericht által benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelemre, amely a kiskereskedelem keretében nyújtott szolgáltatások fogalmának pontosítására irányult, úgy válaszolt, hogy az áruk kiskereskedelme keretében nyújtott szolgáltatásokra vonatkozó védjegy árujegyzékében nem szükséges konkrétan megjelölni a szóban forgó szolgáltatást vagy szolgáltatásokat. A Bíróság szerint a Nizzai Megállapodásban² szereplő 35. osztály megfogalmazása kielégítő, miszerint „... idetartoznak, különösen: mások javára különböző áruféleségek összeállítása (kivéve ezek szállítását), amely lehetővé teszi az ügyfelek számára, hogy megfelelően megtekinthessék és megvásárolhassák ezeket az árukat...” és azonosíthatóvá teszi ezeket a szolgáltatásokat.

Továbbra is pontosan meg kell jelölni azokat az árukat vagy árufajtákat, amelyekre ezek a szolgáltatások vonatkoznak. Erre azért van szükség, hogy a védjegyoltalom határai [irányelv 5. cikk (1)] pontosan körvonalazhatóak legyenek, valamint hogy a tényleges használatot [irányelv 12. cikk (1)] ellenőrizni lehessen.³

Rendelet 4. cikk, irányelv 2. cikk – grafikai ábrázolásra alkalmatlan megjelölések

A rendelet 7. cikke (1) bekezdésének a) pontja értelmében a megjelölés nem részesülhet védjegyoltalomban, ha nem felel meg a rendelet 4. cikkében meghatározott követelményeknek. Ez utóbbi rendelkezés szerint „közösségi védjegyoltalom tárgya lehet minden grafikai ábrázolható megjelölés, ... ha e megjelölés alkalmas arra, hogy valamely vállalkozás áruit vagy szolgáltatásait megkülönböztesse más vállalkozások áruitól vagy szolgáltatásaitól”. Az EDEN (érett földieper illata)-ügyben⁴ az Elsőfokú Bíróság a fenti rendelkezéseket első alkalommal alkalmazta egy illatmegjelölésre vonatkozó kérelem alapján.

¹ C-418/02, Praktiker Bau- und Heimwerkermärkte AG (retail services), 2005. július 7., 49. pont

² A védjegyekkel ellátható termékek és szolgáltatások osztályozására vonatkozó, felülvizsgált és módosított, 1957. június 15-i Nizzai Megállapodás

³ C-418/02, retail services, fent idézett, 50–51. pont

⁴ T-305/04, Eden Sarl v. OHIM (érett eper illata), 2005. október 27.

A Bíróság a jól ismert SIECKMANN-ügy⁵ során határozta meg azokat a kritériumokat, amelyekre a grafikai ábrázolhatóság vizsgálatánál figyelemmel kell lenni. Ez az ítélet kimondta, hogy védjegyoltalom tárgya lehet „minden, önmagában vizuálisan nem érzékelhető megjelölés, ha grafikailag világosan, pontosan, önmagában teljesen könnyen hozzáférhetően, érthetően, tartósan és tárgyilagosan – különösen ábrával vagy írásjelekkel – ábrázolható”.⁶ A grafikai ábrázolás követelménye nem teljesülhet sem vegyi összetétel megjelölésével, sem írott szavakkal történő leírással, sem pedig illatminta benyújtásával vagy ezek kombinációjával. Az „érett földieper illata” leírásból és epret ábrázoló színes képből álló illatvédjegy-bejelentés kapcsán a védjegy bejelentője arra kívánt választ kapni, hogy ezeknek az elemeknek a kombinációja megfelel-e az ítélkezési gyakorlat által korábban kialakított követelményeknek. Az Elsőfokú Bíróság indoklásában kifejtette, hogy a szóban forgó védjegy leírása szubjektív elemekkel telített, s ezért csak szubjektíven értelmezhető. A földieper illata az eperfajtáktól függően változhat, s így szükségszerűen eltérés van a leírás és a valóságos illat között is. Az objektív megítélést gátolja továbbá, hogy jelenleg nem létezik általánosan elfogadott nemzetközi szagminta-osztályozás, amely a nemzetközi szinkódokhoz vagy kottákhoz hasonlóan lehetővé tenné az illatmegjelölés – minden szaghoz saját elnevezés vagy saját, pontos kód hozzárendelésével történő – objektív és pontos azonosítását.⁷

Az epret ábrázoló kép az Elsőfokú Bíróság értékelése szerint szintén szubjektív, hiszen az eper képe nem azt az illatot ábrázolja, mint amire az oltalmat igényelték, csupán a gyümölcsöt, ami az illatot idézi fel. A megjelölés szavakkal történő leírásához a kép nem tesz hozzá további információt, így az ábrázolás mindkét eleme ugyanazt az információt hordozza. Mivel a védjegy egyik eleme sem felelt meg a SIECKMANN-ítéletben felállított kritériumoknak, a két elem összekapcsolása sem alkothat grafikai ábrázolásra alkalmas megjelölést.

Rendelet 7. cikk (1) bekezdés – a megkülönböztetőképesség hiánya

A rendelet 7. cikk (1) bekezdés *b*) pontja szerint egy megjelölés nem részesülhet védjegyoltalomban, ha nem alkalmas a megkülönböztetésre. Azok a megjelölések, amelyek nem rendelkeznek megkülönböztetőképességgel megakadályozzák, hogy a védjegy alapvető rendeltetését betölthesse. A védjegy rendeltetése az, hogy azonosítsa az árujegyzékben megjelölt árukat és szolgáltatásokat, valamint hogy megkülönböztesse ezeket az árukat és szolgáltatásokat más vállalkozások áruitól és szolgáltatásaitól.

A dicsőítő megjelölések kapcsán az Elsőfokú Bíróság megerősítette a Fellebbezési Tanács megállapítását, miszerint a „TOP” elnevezés táplálékkiegészítők vonatkozásában általános, szokásos, s a szóban forgó terméknek csupán egyetlen tulajdonságára – nevezetesen a kiváló minőségére – utal, és ezért a fogyasztó nem is védjegyként érzékeli. A TOP megjelölésről nem lehet megállapítani, hogy milyen termékre vonatkozik, és a mindennapi nyelvhaszná-

⁵ C-273/00, Sieckmann, fent idézett, 73. pont

⁶ C-273/00, Sieckmann, 2002. december 12., 46–55. pont

⁷ T-305/04, Eden Sarl v. OHIM (érett eper illata), fent idézett, 33. pont

latban, valamint a szó kereskedelemben elterjedt használata következtében nem töltheti be a védjegy termékek eredetének azonosítására irányuló rendeltetését.⁸

A BIKER MILES-ügy⁹ alkalmával az Elsőfokú Bíróság hangsúlyozta, hogy bár az összetett védjegyben szereplő szóelemek meghatározó szerepet töltenek be a vizuális érzékelés során, ebben az esetben a körbezárt úttest ábrája felerősíti a „MILES” szóelem jelentését, amelyet az érintett fogyasztói közösség angol nyelvet értő tagjai a távolság mértékegységeként értelmeznek.

Az Elsőfokú Bíróság a CARGO PARTNER szóvédjegy¹⁰ kapcsán arra a következtetésre jutott, hogy a megjelölés szállítási, csomagolási és raktározási szolgáltatásokra vonatkozóan nem rendelkezik megkülönböztetőképeséggel, mivel a CARGO és a PARTNER kifejezés is leíró, ezáltal egyik sem alkalmas arra, hogy a bejelentő áruít vagy szolgáltatásait megkülönböztesse más vállalkozások áruítól vagy szolgáltatásaitól.

Az Elsőfokú Bíróság és a Bíróság többször is emlékeztetett rá, hogy az átlagfogyasztó a védjegyet egészként érzékeli, és nem hagyatkozik a részletek vizsgálatára. Összetett védjegy esetén az esetleges megkülönböztetőképeséget egyrészt alkotóelemenként, másrészt az elemek által keltett összbenyomás alapján is szemügyre kell venni. Helytelen az a feltételezés, ami egyes, elszigetelten megkülönböztetőképeséggel nem rendelkező elemek összességét automatikusan megkülönböztetésre alkalmatlannak minősíti. Lehetséges ugyanis, hogy egyes, elszigetelten megkülönböztetőképeséggel nem rendelkező alkotóelemek egymás mellé illesztve már megkülönböztetőképeséggel rendelkező megjelölést alkotnak.

A BIOID-ítéletben¹¹ a Bíróság az Elsőfokú Bíróság döntését hatályon kívül helyezte, mivel az nem a védjegy által keltett összbenyomás megkülönböztetőképeségére épült. Az ítélet kimondta, hogy egy szókapcsolat elszigetelten megkülönböztetőképeséggel nem rendelkező alkotóelemei egymás mellé rendelve rendelkezhetnek ilyen képeséggel. A tény, hogy egy megjelölés megkülönböztetőképeséggel nem rendelkező elemekből áll, csupán jelzésértékű, de nem bizonyítja, hogy ezeknek az elemeknek az együttese sem rendelkezik ezzel a tulajdonsággal.

A Bíróság a BIOID-döntés alkalmával még úgy vélekedett, hogy a kereskedelemben való általános használat lényeges tényező a 7. cikk 1 bekezdés *c*) pontja, azaz a leíró jelleg vizsgálata során, azonban nem szolgálhat mérceként a 7. cikk (1) bekezdés *b*) pont, azaz a megkülönböztetőképeség értékelésekor.¹² Ennek következtében hatályon kívül helyezte azt az ítéletet, amelyben az Elsőfokú Bíróság a kereskedelemben való általános használat bizonyítását követően arra a következtetésre jutott, hogy a megjelölés nem rendelkezik megkülönböztetőképeséggel. Az Elsőfokú Bíróság ezek után is kitarzott korábbi érvelése

⁸ T-242/02, The Sunrider Corp. (Top), 2005. július 13.

⁹ T-385/03. Miles Handelsgesellschaft International mbH v. OHIM, 2005. július 7.

¹⁰ T-123/04, Cargo Partner AG v. OHIM (Cargo Partner), 2005. szeptember 27., 54. pont

¹¹ C-37/03, BioID AG v. OHIM (BioID), 2005. szeptember 15., 32–33. pont, és C-286/04 P, Eurocermex SA v. OHIM (Shape of a beer bottle)

¹² C-37/03, BioID, fent idézett, 62. pont

mellett, és a BIC-ítéletben¹³ úgy határozott, hogy az öngyújtó, amelynek formája nem tér el lényegesen a kereskedelemben szokásosan használt formától, nem rendelkezik megkülönböztetőképeséggel.

A Bíróság végül változtatott álláspontján, és 2006. január 12-i, a BIOD tartalmát pontosító ítéletében – amely gyümölcsleveket tartalmazó álló zacskók térbelivédjegy-bejelentésére vonatkozott – az Elsőfokú Bíróság érvelését követte. Ebben az ítéletben a Bíróság megállapította, hogy az a védjegy, amelyet az adott áruk vagy szolgáltatások megjelenítésére a kereskedelemben általánosan alkalmaznak, nem rendelkezik megkülönböztetőképeséggel. A Bíróság szerint ez a csomagolási forma nem eléggé szokatlan ahhoz, hogy az átlagos fogyasztó ezt az e kategóriába tartozó áru gyártójára vagy forgalmazójára való utalásként érzékelje.¹⁴ A Bíróság úgy vélte, hogy a szokásos használat vizsgálata kiterjed a jövőbeni, esetleges szokásos használatra, amely természetéből adódóan korlátozná a versenytársak szabadságát. Azonban véleménye szerint ahhoz, hogy megállapítható legyen, hogy egy megjelölés nem rendelkezik megkülönböztetőképeséggel, nem elegendő bizonyítani, hogy a megjelölés – ebben az esetben egy csomagolásfajta – jövőbeni használata előre látható. Szükséges, hogy a használat már a bejelentési napon általános legyen.¹⁵

Az a megjelölés, amely a termék piacán azonos vagy hozzá közel álló megjelölésekkel van körülvéve, elveszíti megkülönböztetőképeségét. Ezért annak bizonyításakor, hogy az adott megjelölés kiemelkedik a megszokottan, általánosan használt megjelölések közül, a megjelölést körülvevő környezeti tényezőket is számításba kell venni.

A következőes közösségi joggyakorlat megkívánja, hogy a megkülönböztetőképeség igazolt legyen mind a megjelölt áruk és szolgáltatások, mind az érintett fogyasztók érzékelése vonatkozásában. A fogyasztók érzékelésének értékelésekor szükséges az adott termék piacon betöltött szerepének a vizsgálata, valamint a többi megjelölés fajtájának és használata gyakoriságának ismerete.

Rendelet 7. cikk (1) bekezdés c) pont – leíró megjelölések

A rendelet 7. cikk (1) bekezdés c) pontja szerint a megjelölés nem részesülhet védjegyoltalomban, ha „kizárólag olyan jelekből vagy adatokból áll, amelyeket a forgalomban az áru vagy a szolgáltatás fajtája, minősége, mennyisége, rendeltetése, értéke, földrajzi származása, előállítási vagy teljesítési ideje, illetve egyéb jellemzője feltüntetésére használhatnak”. Ezenkívül a rendelet 7. cikkének (2) bekezdése kimondja, hogy „az (1) bekezdést akkor is alkalmazni kell, ha a kizáró ok csak a Közösség egy részében áll fenn”.

Azok a jelek vagy megjelölések esnek a rendelet 7. cikk (1) bekezdés c) pontja hatálya alá, amelyek a célközönség szempontjából szokásos nyelvhasználatban közvetlenül vagy valamely lényeges jellemzőjére való utalással leírják azt az árut vagy szolgáltatást, amely

¹³ T-262/04, Bic SA v. BPHH (shape of a lighter), 2005. december 15., 30–34. pont

¹⁴ C-173/04, Deutsche SiSi-Werke GmbH & Co. Betriebs KG v. OHMI (*sachets tenant debout*), 2006. január 12.

¹⁵ C-173/04, *sachets tenant debout*, fent idézett, 68. pont

tekintetében a bejegyzést kérték. A rendelet 7. cikk (1) bekezdés c) pontja azt a célt szolgálja, hogy e megjelölések, illetve jelzések bárki által szabadon használhatóak legyenek. A rendelkezésben megállapított tilalom hatályosulásához szükséges, hogy kellően közvetlen és konkrét kapcsolat mutakozzon a szóban forgó árukkal vagy szolgáltatásokkal, amely alapján az érintett fogyasztó ezen áruk és szolgáltatások, illetve egyik jellemzőjük leírását ismerheti fel.

Az Elsőfokú Bíróság az OHIM Fellebbezési Tanácsának – a CELLTEC, gyógyszerészeti áruk és szolgáltatások védjegybejelentés elutasításra irányuló – határozatát megalapozatlannak találta és megsemmisítette. Indoklásában azzal érvelt, hogy a megjelölés, bár „a lehetséges használati területek egyike” vonatkozásában leírnak minősül, azonban műszaki áruk és szolgáltatások vonatkozásában megfelel a lajstromozási követelményeknek.¹⁶ A Bíróság véleménye szerint abból, hogy egy megjelölés utal egy „használati területre”, nem következik automatikusan, hogy a megjelölés leíró lenne.

Hasonló logikát követett az OHIM-nak az a határozata, amely a 7. cikk (1) bekezdés c) pontjára hivatkozva elutasította az EUROPREMIUM szóvédjegy¹⁷ lajstromozását. A Fellebbezési Tanács úgy vélte, hogy a fogyasztók a védjegy-bejelentési kérelemben megjelölt áruk és szolgáltatások tekintetében a kiváló minőség és az európai származás megjelöléseként észlelhetik az EUROPREMIUM védjegyet. Ezt a határozatot az Elsőfokú Bíróság szintén megalapozatlannak találta. Az Elsőfokú Bíróság döntését azzal indokolta, hogy az „EURO” szó, bár utalhat az áruk földrajzi származására, de „csomagolás, szállítás, hirdetés, üzleti vezetés és raktározás” vonatkozásában nem tartozik a szolgáltatások lényeges jellemzői közé, ezért ebben az esetben nem számít leíró jellegűnek. A „PREMIUM” utótag az Elsőfokú Bíróság szerint csupán „felidéző jellegű” az áruk kiválóságát illetően, és ebből adódóan túl tág és elvont ahhoz, hogy leírnak lehessen minősíteni. Ezért – mivel az EUROPREMIUM megjelölés összességét tekintve sem teszi lehetővé a célközönség számára, hogy azonnali és konkrét kapcsolatot teremtsen a lajstromoztatni kívánt árukkal és szolgáltatásokkal – a Fellebbezési Tanács határozatát megsemmisítette.

Az Elsőfokú Bíróság a BIODKNOWLEDGE-ügy¹⁸ során megerősítette, hogy mind a „BIO” mind a „KNOWLEDGE” szó leírnak számít, és a BIODKNOWLEDGE kifejezés, felépítését tekintve, megfelel az angol szó szerkezeti szabályoknak, ezért nem képez szokatlan szóösszetételt az érintett fogyasztók szemében. Mivel az árujegyzékben szereplő áruk és szolgáltatások az életről szerzett információk megszerzésére és tárolására vonatkoznak, a „BIODKNOWLEDGE” kifejezés a megjelölt áruk és szolgáltatások lényeges jellemzőjére utal, tehát nem részesülhet védjegyoltalomban.

Az Elsőfokú Bíróság a kifejezést az érintett fogyasztó szemszögéből vizsgálta. A „BIO” és a „KNOWLEDGE” kifejezések grafikai vagy szemantikai módosulás nélküli összekapcsolása

¹⁶ T-260/03, Celltech R&D Ltd v. OHIM (Celltech), 2005. április 14., 39. pont

¹⁷ T-334/03, Deutsche Post Euro Express GmbH v. OHIM (Europremium), 2005. január 12., 36–39. pont

¹⁸ T-387/03, Proteome Inc. v. OHIM (Bioknowledge), 2005. január 19., 41. pont

nem ad olyan többletet, amely alkalmassá tenné a megjelölés egészét arra, hogy meg lehessen különböztetni a felperes szolgáltatásait más vállalkozásokétól. Az a körülmény, hogy a szó nem szerepel ebben a formában a szótárakban, nem változtat a megítélésén.¹⁹ Azonos érvelés vezetett a félkész fémtermékekre vonatkozó SNTEM, SNMIX és SNPUR megjelölés,²⁰ a papírellenőrző és -vizsgáló számítástechnikai berendezésekre és mérőműszerekre vonatkozó PAPERLAB szómegjelölés,²¹ a számítástechnikai adatok rögzítésére, tárolására és kezelésére utaló DIGIFILM és DIGIFILMMAKER szómegjelölés,²² valamint a hangszerekre és zenei kiegészítőkre vonatkozó ROCKBASS szómegjelölés²³ lajstromozásának az elutasításához.

A megjelölés lehet leíró maga az áru vonatkozásában is. Erre szolgált példaként a spanyol játékkártyák esete, ahol maga az áru képezte a lajstromozási akadályt függetlenül attól, hogy adott volt a lehetőség arra, hogy a kártyán szereplő jeleket különbözőképpen ábrázolják.²⁴

Rendelet 7. cikk (1) bekezdés c) pont – földrajzi származás

A földrajzi nevek lajstromozását tiltó rendelkezés mögött az a társadalmi érdek áll, hogy ezek mindenki számára hozzáférhetőek maradjanak, nevezetesen azon képességük miatt, ami az egyes földrajzi nevekhez tapadó pozitív érzelmek következtében a termékek vagy szolgáltatások minőségére vagy egyéb tulajdonságra enged következtetni, s ezzel befolyásolják a fogyasztókat döntésük meghozatalában.

A MUNICH FINANCIAL SERVICES védjegybejelentés²⁵ kapcsán az Elsőfokú Bíróság az OHIM elutasító határozatát helybenhagyta, és megerősítette, hogy az a meghatározó szerep, amit München városa a pénzügyi szolgáltatások terén tölt be, kulcsfontosságú, és ennek következtében az érintett fogyasztó a „München” szót pénzügyi szolgáltatások vonatkozásában a szolgáltatások eredetének megjelöléseként értelmezheti.

Viszont az a földrajzi név, amely az érintett vásárlói kör vonatkozásában kevésbé ismert vagy teljesen ismeretlen, és ezáltal nem állít fel kapcsolatot a helység és a szóban forgó áruk és szolgáltatások között, a rendelet 7. cikk (1) bekezdés c) pontja értelmében lajstromozható. A CLOPPENBURG védjegybejelentését²⁶ illetően az Elsőfokú Bíróság megsemmisítette a Fellebbezési Tanács határozatát, és a megjelölést kiskereskedelmi szolgáltatások vonatkozásában lajstromozhatónak minősítette. A kizáró okok fennállásának mérlegelésekor minden érdemi körülményt vizsgálni kell, ilyen például az áru természete, ismertsége, a földrajzi hely kisebb vagy nagyobb fokú ismertsége, a gyártás és a szolgáltatás nyújtásának helyszíne,

¹⁹ T-387/03, Proteome Inc. v. OHIM (Bioknowledge), fent idézett, 39. pont

²⁰ Kapcsolt ügyek T-367/02 - T-369/02, Wieland-Werke AG v. OHIM (SnTEM, SnPUR and SnMIX), 2005. január 12.

²¹ T-19/04, Paperlab, fent idézett

²² Kapcsolt ügyek T-178/03 és T-179/03, CeWe Color AG & Co. OHG v. OHIM (DigiFilm & DigiFilmMaker), 2005. szeptember 8.

²³ T-315/03, Rockbass, fent idézett

²⁴ Kapcsolt ügyek T-160/02 - T-162/02, Naipes Heraclio Fournier, SA v. OHIM (playing cards), 2005. május 11.

²⁵ T-316/03, Münchener Rückversicherungs-Gesellschaft AG v. OHIM (Munich Financial Services), 2005. június 5., 35. pont

²⁶ T 379/03, Peek & Cloppenburg KG v. OHIM (Cloppenburg), 2005. október 25., 51. pont

valamint az érintett gazdasági szektor aktivitása. Az Alsó-Szászországban található, mindössze 30 000 lakost számláló Cloppenburg városa kevésbé ismert. A rendelet 7. cikke (1) bekezdésének c) pontja nem tiltja az olyan földrajzi nevek lajstromozását, amelyek ismeretlenek az érintett vásárlók körében, vagy amelyek, legalábbis mint földrajzi hely jelölői, ismeretlenek, vagy pedig amelyek vonatkozásában az általuk jelölt hely jellemzőiből adódóan nem valószínűsíthető, hogy az érdekelte fogyasztó azt hinné, hogy az érintett áru- vagy szolgáltatási kategória arról a helyről származik. Jelen esetben a megtámadott határozatban kifejtett érvek, miszerint egy átlagos német fogyasztó ezt a megjelölést földrajzi helyként ismeri, nem voltak meggyőzőek. Ezenkívül nem tudták bizonyítani, hogy az érintett fogyasztó szemében kapcsolat állna fenn Cloppenburg városa vagy körzete és az érintett szolgáltatások között, illetve hogy e közönség körében a „CLOPPENBURG” szó a szóban forgó szolgáltatás kategóriájának földrajzi eredetét jelölheti.

Neologizmusok

Egy több alkotóelemből képzett neologizmus esetén a leíró jelleget nem csupán az egyes alkotóelemeknél, hanem magánál a szónál, azaz az alkotóelemekből képzett új nyelvi jelenségnél is vizsgálni kell.²⁷

Az Elsőfokú Bíróság kimondta, „hogy egy olyan neologizmusból alkotott védjegy, amelyben az alkotóelemek mindegyike leíró jellegű a védjegybejelentéssel érintett áruk vagy szolgáltatások tekintetében, önmagában is leírja ezeknek az áruknak vagy szolgáltatásoknak a jellemzőit, hacsak nincs érzékelhető eltérés a neologizmus és az azt alkotó elemek egyszerű összetétele között. Érzékelhető eltérésről akkor beszélhetünk, ha a kombináció szokatlan a nevezett áruk és szolgáltatások vonatkozásában, és a szó vagy az új nyelvi jelenség által keltett benyomás elegendően távol esik attól, amit az alkotóelemek egyszerű egybeírása kelt, és így többlettértelmet hordoz a nevezett alkotóelemek összességéhez képest”.²⁸

Rendelet 7. cikk (1) bekezdés f) pont – közrendbe vagy jó erkölcsbe ütköző védjegyek

Az INTERTOPS szóvédjegy²⁹ kapcsán az Elsőfokú Bíróság megállapította, hogy a körülmény, miszerint egy nemzeti jogszabály nem ad engedélyt a bejelentő számára az árujegy-zékben szereplő (nevezetesen fogadással kapcsolatos) szolgáltatás nyújtására, nem eredményezi, hogy a megjelölés a rendelet 7. cikke (1) bekezdésének f) pontja értelmében a közrendet sértő vagy a társadalmilag elfogadott erkölcsi szabályokba ütköző legyen. A közrend megsértésének a védjegy belső vonásaiból, nem pedig a védjegyet alkalmazó személy magatartásából kell adódnia.

²⁷ T-367-369/2, Wieland Werke (SnTEM, SnPUR, SnMIX), fent hivatkozott, 31. pont

²⁸ T-367-369/2, Wieland Werke (SnTEM, SnPUR, SnMIX), fent hivatkozott, 32. pont

²⁹ T-140/02, Sportwetten GmbH Gera v. OHIM (Intertops), 2005. szeptember 13., 28–29. pont

Rendelet 7. cikk (3) bekezdés – megkülönböztetőképesség használat útján történő megszerzése

A Court of Appeal (England & Wales) (Civil Division) (Egyesült Királyság) előzetes döntéshozatali kérelmében arra kereste a választ, hogy egy védjegy megszerezheti-e a megkülönböztetőképességet annak következtében, hogy egy lajstromozott védjegy részeként vagy azzal kombinálva használták.

A Bíróság sokak számára meglepően igenlő választ adott, s határozatában úgy érvelt, hogy a megkülönböztetőképesség használat útján való megszerzésekor a megkülönböztetőképesség vizsgálatánál alkalmazott feltételeket kell vizsgálni. Így elegendő a feltételek teljesüléséhez, ha a használat következtében, a szóban forgó áruk vagy szolgáltatások szokásosan tájékozott, ésszerűen figyelmes és körültekintő, átlagos fogyasztója érzékeli, hogy a szóban forgó védjegy kizárólag az adott áruk és szolgáltatások megjelölésére szolgál, és ezáltal meghatározható, hogy az adott vállalkozástól származik. A megkülönböztetőképesség megszerzése tehát bekövetkezhet akár a védjegy egy elemének a lajstromozott védjegy részeként történő használatából, akár egy megkülönböztethető védjegynek egy lajstromozott védjeggyel kombinált használatából. Mindkét esetben elegendő, hogy e használat következtében az érintett fogyasztó ténylegesen egy meghatározott vállalkozástól származóként érzékelje a kizárólag a bejelentett védjegy által jelölt árut vagy szolgáltatást.³⁰

A megkülönböztetőképesség használat útján történő megszerzésének megállapításához két feltétel jelenléte szükséges. Az egyik szerint a megjelölésnek felismerhetőnek kell lennie a fogyasztók részéről, a másik szerint pedig a felismerhetőségnek jelentős földrajzi területen kell érvényesülnie. A rendelet 7. cikk (3) bekezdésének sem a szó szerinti, sem a tartalmi értelmezése nem ellenkezik azzal, hogy a megkülönböztetőképességet a Közösség egész területére, egységesen lehessen bizonyítani. Az Elsőfokú Bíróság ennek ellenére a BIC-ügy³¹ kapcsán nem fogadta el a védjegy használat révén megszerzett megkülönböztetőképessége bizonyítására azt az eladási mennyiséget tartalmazó táblázatot, amely a Közösség egészére vonatkozik, és nem tesz különbséget a különböző nemzeti piacok között.

A felperes gazdasági ellenőrzése alatt álló cégtől származó írásbeli nyilatkozat nem szolgálhat bizonyítékként a megkülönböztetőképesség megszerzéséhez. Ez csupán jelzésértékű, és további bizonyítékkal szükséges alátámasztani.³²

A BIC-ügy során az Elsőfokú Bíróság kifogásolta, hogy az elvégzett közvélemény-kutatás a szóban forgó háromdimenziós védjegyre korlátozódott anélkül, hogy a piacon használt többi formát ismertették volna. A megkülönböztetőképesség bizonyításakor az Elsőfokú Bíróság

³⁰ C-353/03, Société des produits Nestlé SA v. Mars UK Ltd (Have a break), 2005. július 7., 30. pont. L. ugyanakkor T-262/04, Bic SA v. OHIM (shape of a lighter), 2005. december 15., 77. pont: az Elsőfokú Bíróság úgy határozott egy rúd alakú öngyújtót ábrázoló védjegybejelentés esetében, hogy a használat, amely során a védjegy más szó- vagy ábrás elemekkel társul, meggátolja, hogy a megkülönböztetőképesség használat útján való megszerzése meghatározható legyen.

³¹ T-262/04, shape of a lighter, fent idézett, 74. pont.

³² T-262/04, shape of a lighter, fent idézett, 79–81. pont

róság szerint össze kell hasonlítani a termék felismerhetőségi szintjét a piacon szereplő más versenytársak termékeivel.³³

Amikor egy megjelölés angolul leírónak minősül, a bizonyíték arról, hogy a megjelölés használat útján egy másodlagos jelentést szerzett, nem korlátozódhat az Egyesült Királyságra és Írországra. Ha bizonyított, hogy a megjelölés más tagországok nyelvén is érthető, vagy más országokban is rendszeresen használják, vagy, mert az azon a nyelven használt kifejezések valamelyikéhez közel áll, akkor kiegészítő bizonyíték igényelhető.³⁴

2. VISZONYLAGOS KIZÁRÓ OKOK

A) Az összetéveszthetőség értékelésénél alkalmazandó alapelvek

A rendelet 8. cikk (1) bekezdés *b*) pontja értelmében a korábbi védjegy jogosultjának felszólalása alapján a megjelölés nem részesülhet védjegyoltalomban, ha azon a területen, ahol a korábbi védjegy oltalom alatt áll, a fogyasztók összetéveszthetik a korábbi védjeggyel való azonossága vagy hasonlósága, illetve az érintett áruk, illetve szolgáltatások azonossága vagy hasonlósága miatt. Az összetéveszthetőség magában foglalja azt az esetet is, ha a fogyasztók a megjelölést gondolati képzettársítás (asszociáció) útján kapcsolhatják a korábbi védjeggyel.

Az ítélkezési gyakorlat szerint az a veszély, hogy a fogyasztó azt hiheti, a szóban forgó áruk vagy szolgáltatások ugyanattól vagy, adott esetben, gazdaságilag egymáshoz kapcsolódó vállalkozásoktól származnak, összetéveszthetőséget eredményez.

Az összetéveszthetőséget átfogóan kell értékelni, a szóban forgó megjelöléseknek és áruknak vagy szolgáltatásoknak az érintett fogyasztó által történő észlelésének megfelelően, az eset összes körülményére kiterjedő tényezőket figyelembe véve. Ez az átfogó értékelés bizonyos kölcsönös függőséget feltételez a védjegyek és az általuk megjelölt áruk vagy szolgáltatások hasonlósága között: a megjelölt áruk és szolgáltatások hasonlóságának csekély fokát ellensúlyozhatja a védjegyek közötti hasonlóság jelentős foka.

a) Az összetéveszthetőség kockázatának földrajzi vonatkozásai

Ha a korábbi jog egy közösségi védjegy, a későbbi védjegybejelentés elutasításához elegendő, ha az összetéveszthetőség veszélye a közösség egy területén vagy egyetlen tagállamban létezik. Az Elsőfokú Bíróság az ENZO FUSCO-ítéletben³⁵ ezt az alapelvet analógiával és a 8. cikk (1) bekezdés *b*) pontjára is alkalmazta.

³³ T-262/04, *shape of a lighter*, fent idézett, 84. pont

³⁴ R 499/2004-4 (*Manpower*), 2005. július 22., 14–18. pont

³⁵ T-185/03, *Vincenzo Fusco v. OHIM (Enzo Fusco/Antonio Fusco)*, 2005. március 1., 33. pont

b) Az összetéveszthetőség megállapításának időpontja

A PICASSO-ítélet³⁶ indoklásában az Elsőfokú Bíróság hangsúlyozta, hogy a fogyasztó figyelemét abban az időpontban kell vizsgálni, amikor az érintett árukategória (gépjárművek) áruai közötti választást előkészíti és döntését meghozza. A „döntő pillanat” tehát a választási aktus, amit egy „különösen figyelmes vizsgálat” előz meg.³⁷

c) Áruk és szolgáltatások összehasonlítása

Az állandó ítélkezési gyakorlat szerint a szóban forgó áruk vagy szolgáltatások hasonlóságának mérlegelésekor az áruk vagy szolgáltatások közötti kapcsolatot jellemző valamennyi tényezőt figyelembe kell venni, ideértve különösen jellegüket, rendeltetésüket, használatukat, valamint versengő vagy kiegészítő jellegüket. Ha az áruk és szolgáltatások jegyzéke magában foglalja a szóban forgó védjegy árujegyzékét, ezeket automatikusan azonosnak kell tekinteni.

Az áruk és szolgáltatások összehasonlítását az 1. számú melléklet tartalmazza.

d) Megjelölések összehasonlítása

A közösségi joggyakorlat megszilárdult alapelve a SABEL-ítélet³⁸ óta, hogy az összetéveszthetőség megítélésekor vizsgálni kell a védjegyek által keltett vizuális, fonetikus és intellektuális összbenyomást, valamint figyelembe kell venni az egyes domináns elemek szerepét is. A közösségi bírák eddigi álláspontja szerint egy összetett védjegy akkor bizonyult hasonlóknak egy másik olyan védjeggyel, amelyből csupán az egyik alkotóelemével volt azonos, ha ez az alkotóelem az összetett védjegy által keltett összbenyomásban meghatározó szerepet töltött be.³⁹ Egy elem akkor meghatározó, ha mellette – a védjegy által keltett összbenyomásban – elhanyagolhatóvá válik a többi alkotóelem szerepe.⁴⁰ Annak megítélésénél, hogy egy összetett védjegy egy vagy több alkotóeleme meghatározó jellegű-e, figyelembe kell venni az egyes alkotóelemekben rejlő tulajdonságokat, és ezeket össze kell hasonlítani más alkotóelemek tulajdonságaival.

A Bíróság a THOMSON LIFE-ítélettel⁴¹ enyhített az összetett védjegyekre vonatkozó korábbi álláspontján, és úgy döntött, hogy nem feltétlenül szükséges, hogy az összbenyomásban a korábbi védjegy alkotta rész uralkodó szerepet töltsön be. Ha ez lenne előírva, a korábbi védjegy jogosultját megfosztanák az irányelv 5. cikke (1) bekezdésében foglalt kizárólagos jogától akkor is, ha a védjegy az összetett megjelölésen belül megőrizné önálló megkülönböztető pozícióját, de ez a pozíció nem lenne meghatározó. Ezért ezentúl elegen-

³⁶ T-185/02, C. Ruiz-Picasso és társai v. OHIM (Picaro/Picasso), 2004. június 22.

³⁷ C-361/04, C. Ruiz-Picasso és társai v. OHIM (Picaro/Picasso), 2006. január 12., 40. és 47. pont

³⁸ C-251/95, Sabel BV/Puma AG Rudolf Dassler Sport, 1995. november 11.

³⁹ Például T-385/03, Miles Handelsgesellschaft International mbH v. OHIM (Miles/Biker Miles), 2005. július 7., 39. pont

⁴⁰ T-6/01, Matratzen Concord v. OHIM – Hukla Germany (Matrazen), 2002. október 23., 33. pont

⁴¹ C-120/04 Medion AG – Thomson Multimedia Sales Austria & Germany GmbH, 2005. október 6.

dő, ha a korábbi megjelölés megőrzi független (nem feltétlenül meghatározó) szerepét a későbbi szöösszetétel részeként. Az összetéveszthetőség megállapításához szükséges, hogy a korábbi védjegy által megőrzött megkülönböztetőképesség révén a fogyasztó a korábbi védjegy jogosultjának tulajdonítsa az összetett megjelölést hordozó áruk vagy szolgáltatások eredetét.

A lényeges tényezők függetlenségének elvét alkalmazva, az Elsőfokú Bíróság arra a következtetésre jutott, hogy a szolgáltatások azonossága és a CAPITAL MARKETS CM (ábrás) és CM (ábrás) megjelölés közötti bizonyos hangzásbeli hasonlóság ellenére az összetéveszthetőség nem áll fenn. Ebben az esetben a fogalmi és vizuális különbségek közömbösíteni tudják a köztük lévő hangzásbeli hasonlóságot. Az eltérés átfogó értékelésekor az összetéveszthetőséget egy igen figyelmes és körültekintő fogyasztó vonatkozásában kell megítélni, és figyelembe kell venni azt is, hogy a korábbi védjegy nem rendelkezik erőteljes megkülönböztetőképességgel.⁴²

A KINNIE és KINJI (ábrás) megjelölés⁴³ esetében a hangzásbeli hasonlóság nem bizonyult elegendőnek ahhoz, hogy a védjegyek között fennálló vizuális és fogalmi eltéréseket semlegesítse. Az Elsőfokú Bíróság azért döntött így, mert a fogyasztó a szóban forgó árukat (italok) általában vizuálisan érzékeli. Az ábrás elemek a megjelölések összehasonlításakor általában másodlagos szerepet kapnak, mégis a KINNIE és KINJI-ügyben az Elsőfokú Bíróság a vizuális érzékelésben betöltött fontos szerepüket hangsúlyozva megállapította, hogy egyedi és eredeti megjelenésük révén lehetővé teszik, hogy a vásárlók a két védjegyet megkülönböztessék. A különleges, valamint az eredeti módon megjelenített ábrás elemek a megjelölés által keltett összbenyomást nagymértékben megváltoztathatják.

A FABER-ügyben⁴⁴ az Elsőfokú Bíróság megállapította, hogy nem áll fenn vizuális hasonlóság a „NABER” szóvédjegy és egy összetett ábrás védjegy között, amely többek között tartalmazza a „FABER” szómegjelölést, de olyan fantáziadús, meghatározó ábrás elemet is tartalmaz, amelynek megalkotása szellemi erőfeszítést igényel. Az Elsőfokú Bíróság ezen túlmenően úgy vélte, hogy a két megjelölés hangzásában annyira különbözik, hogy – az érintett fogyasztók specializáltságát figyelembe vevő átfogó mérlegelés eredményeként – megállapítható, hogy a szóban forgó megjelölések nem összetéveszthetőek.

A LIMONCELLO-ügyben⁴⁵ az Elsőfokú Bíróság ugyanígy nem fogadta el a Fellebbezési Tanács érvelését, s kimondta, hogy a citrommintás szegélyű kerek tányérból és a LIMONCELLO szómegjelölésből álló összetett ábrás védjegyben az ábrás elem a meghatározó, és ezért nem összetéveszthető a korábban bejelentett LIMONCELLO szóvédjeggyel.

A bírói gyakorlat által összehasonlított megjelölések listáját a 2. számú melléklet tartalmazza.

⁴² T-390/03, CM Capital Markets Holding SA v. OHIM (CM/CM Capital Market), 2005. május 11., 64–67. pont

⁴³ T-3/04, Simonds Farsons Cisk plc v. OHIM, Kinnie/Kinji, 2005. november 24.

⁴⁴ T-211/03, Faber Chimica v. OHIM – Nabersa (Faber), 2005. április 20.

⁴⁵ T-7/04, Shaker v. OHIM – Limiñana y Botella (Limoncello della Costiera Amalfitana shaker) 2005. június 15.

e) *Koegzisztencia – avagy a védjegyek együttélése*

Az Elsőfokú Bíróság szerint a piacon való együttélés bizonyításához nem elegendő a lajstromozás megtörténtének bizonyítása, hanem a védjegy tényleges használatának is meg kell valósulnia.⁴⁶ Amennyiben a védjegy magas szintű megkülönböztetőképességgel rendelkezik, bizonyítani kell azt is, hogy az érintett fogyasztók tudatában nem áll fenn az összevetésveszteség veszélye, valamint hogy az ütköző védjegyek azonosak.⁴⁷ Az együttélésnek ezentúl békésnek kell lennie. Nem beszélhetünk békés együttélésről, ha nemzeti Bíróság előtt védjegybitorlási eljárást kezdeményeztek.⁴⁸

Az együttélés másik aspektusa azokra a védjegyekre vonatkozik, amelyek nem tartoznak sem a felpereshez, sem a védjegytulajdonoshoz. A korábbi védjegyhez hasonló megjelölések elterjedt használata gyengíti a védjegy megkülönböztetőképességét, így egyben a védjegyoltalom terjedelmét is. Ezek a hasonló védjegyek lerontják a védjegy eredet azonosítására szolgáló funkcióját, és ezáltal növelik az összevetésveszteség veszélyét.⁴⁹

A védjegyek együttélése kapcsán egy fontos kérdést továbbra sem válaszolt meg a joggyakorlat. Amennyiben a versenytársakhoz tartozó azonos vagy hasonló védjegyek együttélése hatással van a védjegy megkülönböztetőképességére, számításba kell venni azokat, a harmadik személyhez tartozó korábbi, illetve későbbi védjegyeket is, amelyeket a felszólalás alátámasztására hoztak fel? Vagyis, az oltalom terjedelmét minden esetben a bejelentési nap időpontjában kell meghatározni, vagy ez változhat az idő múlásával, a bejelentési nap után történt és a védjegybejelentőtől független körülmények következtében, például azért, mert harmadik személyek a védjegyhez közel álló megjelölést használnak?

A védjegyoltalom alapvetően eltér a szabadalmi oltalomtól, ami időben kötött és a korábbi jogok fényében ítélendő meg. A megkülönböztetőképesség megítélése nem korlátozódhat a bejelentési nap időpontjára, hiszen az oltalom terjedelmét a fogyasztók értékelése határozza meg. A közönség értékelése pedig változhat, fejlődhet azáltal, hogy a védjegy használata révén jóhírnévre tesz szert, vagy általánosan használttá s ezáltal kevésbé figyelemkeltővé válik a védjegyhez közel álló megjelölések használata következtében. Ez a fontos kérdés alkotta a LEVI'S-ügy⁵⁰ előzetes döntéshozatali kérelmének a tárgyát, amely a közismert farmernadrág hátsó zsebét díszítő, szálló sirály alakú varrás hamisítása miatt indult.

M. Ruiz-Jarabo főtanácsnok előterjesztésében nem fogadta el, hogy a versenytársak jogosulatlan piaci szereplése következtében a védjegy megkülönböztetőképessége veszít erejéből. Ez csak akkor következhet be, ha a védjegy megkülönböztetőképességét a versenytársak jogosulatlan piaci szereplésén kívül álló ok idézte elő, és a védjegy törlését az előírt eljárás szerint kérelmezték.⁵¹

⁴⁶ T-269/02, Ruffles/Riffels, fent idézett, 23–25. pont

⁴⁷ T-31/03, Grupo Sada v. OHMI (Grupo Sada/sadia), 2005. május 11., 86–89. pont

⁴⁸ T-346/04, Arthur/Arthur et Félicie, fent idézett, 64. pont, T-29/04, Cristal Castellblanch/Cristal, fent idézett, 74. pont

⁴⁹ T-112/03, Flexi Air/Flex, fent idézett, 85. pont

⁵⁰ C-145/05, Levi Strauss & Co. c. Casucci SpA, 2006. január 17.

⁵¹ C-145/05, Levi Strauss & Co. v. Casucci SpA, fent idézett, 42. pont

f) A kiemelt megkülönböztetőképesség szerepe az összetéveszthetőség értékelésekor

A korábbi védjegy kiemelt megkülönböztetőképességnek relevanciája elfogadott, de továbbra is kérdéses, hogy milyen hatással van az összetéveszthetőségre, ha mind a két megjelölés egyaránt magas fokú ismertségre tett szert. Korábban már kifejtettük az együttlétezés kapcsán, hogy a felszólalás alkalmával felhozott korábbi védjegy magas fokú ismertsége csökkentheti az összetéveszthetőség valószínűségét. Az ARTHUR ET FÉLICIE-, GRUPO SADA- és TELETECH GLOBAL VENTURES-ügyben⁵² az Elsőfokú Bíróság a magas fokú ismertségre vonatkozó bizonyíték hiányára hivatkozva a kérdésre érdemben nem válaszolt.

B) Rendelet 8. cikk (5) bekezdés – jóhírű védjegyek

A rendelet 8. cikk (5) bekezdése lehetővé teszi, hogy egy jóhírű, korábbi nemzeti védjegy jogosultja felszólaljon azon védjegyek lajstromozása ellen, amelyek a korábbi védjegy jóhírét vagy megkülönböztetőképességét sérthetik, illetve tisztességtelenül kihasználhatják. A vásárlóközönség jelentős hányadánál fennálló jóhírnevet bizonyítani kell. Az a felmérés, amely a védjegy jóhírnevét a fogyasztók egy szegmensében, mégpedig az adott szakterület kvalifikált szakértői körében vizsgálja, csak ebben a körben való ismertségét bizonyítja.⁵³

A korábbi védjegy jogosultja nem köteles bizonyítani, hogy védjegye jóhírét ténylegesen veszélyeztetik, viszont olyan bizonyítékot kell szolgáltatnia, amelyből *prima facie* következtetni lehet a tisztességtelen magatartás vagy sérelem jövőbeni veszélyére.⁵⁴ A SPA-FINDERS-ítélet⁵⁵ szerint nem elegendő, ha fogyasztó csupán kapcsolatot állít fel a védjegybejelentés és a jóhírű védjegy között. Ez a kapcsolat helyes mérce a védjegyek összehasonlításánál, ugyanakkor nem elégséges annak bizonyítására, hogy a jóhírnev vagy megkülönböztetőképesség sérelmének veszélye fennáll.⁵⁶ A jóhírnev vagy a megkülönböztetőképesség sérelmének veszélyét még nehezebb bebizonyítani, ha a jóhírű védjegy olyan szóból áll, amelyet nem kizárólag védjegyként alkalmaznak. A „SPA” megjelölés szolgált példaként erre az esetre, ugyanis ezt a szót használják ásványvizekre, fürdőterápiás, gyógyvízi szolgáltatások megjelölésére is. Így a leíró megjelölésként való használat anélkül valósul meg, hogy a korábbi jóhírű védjeggyel az érintett fogyasztó képzeletbeli kapcsolatot állítana fel. Következésképpen minél kevésbé egyedi egy megjelölés, annál nehezebb bizonyítani, hogy a jóhíre csorbát szenvedett. Ezzel párhuzamosan enyhül az „alapos ok” értékelése, ami a későbbi védjegy más gazdasági területen történő, eltérő áruk és szolgáltatások vonatkozásában való használatát igazolhatja.

⁵² T-346/04, Arthur/Arthur et Félicie, fent idézett, 65–66. pont, T-31/03, Grupo Sada/sadia, fent idézett, 21–23. pont, T 288/03, Teletech Global Ventures/Teletech International, fent idézett, 98–100. pont

⁵³ T-29/04, Cristal Castellblanch/Cristal, fent idézett, 67. pont

⁵⁴ T-67/04, Spa Monopole, compagnie fermière de Spa SA/NV v. OHMI (Spa-Finders/Spa), 2005. május 25., 40. pont

⁵⁵ C-408/01, Adidas–Salomon AG, Adidas Benelux BV v. Fitnessworld Trading Ltd

⁵⁶ T-67/04, Spa-Finders/Spa, fent idézett, 44. pont

C) A védjegyoltalom korlátai

A GILLETTE-ügy⁵⁷ előzetes döntéshozatali kérelmében a Bíróság meghatározta azokat a feltételeket, amelyek a védjegyoltalom korlátozásához szükségesek. A Bíróság szerint más védjegyének használata akkor jogos, ha ez az áru vagy szolgáltatás rendeltetésének jelzéséhez szükséges. A rendeltetés jelzése akkor szükséges, ha ez az egyetlen rendelkezésre álló eszköz arra, hogy a fogyasztókat tájékoztassák. Az ilyen használat vizsgálata során a Bíróságnak a szóban forgó célközönség jellegére is figyelemmel kell lennie.

A Bíróság ítélete indoklásában meghatározta az irányelv 6. cikke (1) bekezdésének c) pontjában szereplő „üzleti tisztesség” fogalmát, és ezt példákkal is szemléltette. A Bíróság szerint „a védjegyhasználat különösen akkor nem felel meg az üzleti tisztesség követelményeinek, ha arra enged következtetni, hogy harmadik személy és a védjegyjogosult között gazdasági kapcsolat áll fenn; tisztességtelenül kihasználja a védjegy megkülönböztetőképességét vagy jóhírnevét; a védjegy hitelét rontja vagy annak becsméréssel jár; vagy ha egy harmadik személy az áruját olyan védjeggyel ellátott áru utánzataként vagy másolataként kínálja, amelynek nem ő a jogosultja.”

D) Rendelet 43. cikk (2) bekezdés – tényleges használat

A rendelet 43. cikkének (2) bekezdése szerint ha a felszólalást korábbi közösségi védjegy jogosultja nyújtotta be, a bejelentő kérelmére igazolnia kell, hogy a közösségi védjegybejelentés meghirdetését megelőző öt évben a felszólalás alapjául szolgáló korábbi közösségi védjegy tényleges használatát az árujegyzékben szereplő és a felszólalásban hivatkozott árukkal, illetve szolgáltatásokkal kapcsolatban a Közösségben megkezdte, vagy kellőképpen igazolnia kell a használat elmaradását, feltéve, hogy a korábbi közösségi védjegyet a közösségi védjegybejelentés meghirdetésének napjánál legalább öt évvel korábban lajstromozták. Ugyancsak e rendelkezés szerint „ha a korábbi közösségi védjegyet csak az árujegyzékben szereplő áruk, illetve szolgáltatások egy részével kapcsolatban használták, a felszólalás vizsgálata során úgy kell tekinteni, mintha a védjegyet csak a szóban forgó áruk, illetve szolgáltatások tekintetében lajstromozták volna”.

a) A lajstromozástól eltérő formában történő használat

A rendelet 15. cikk (2) bekezdés a) pontja és 43. cikk (2) és (3) bekezdése együttes értelmezése alapján egy védjegy tényleges használatának igazolása magában foglalja a korábbi védjegy olyan alakban történő használatának igazolását is, amely a lajstromozott alaktól csak a megkülönböztetőképességet nem érintő elemekben tér el. Ezt a rendelkezést *mutatis mutandis* alkalmazni kell korábbi nemzeti védjegy esetén is. Azt, hogy egy nemzeti védjegy

⁵⁷ C-228/03, The Gillette Company v. LA-Laboratories Ltd Oy, 2005. március 17.

a lajstromozott alaktól eltérő alakban való használata változtatott-e a megkülönböztetőképességén, a közösségi jog rendelkezései alapján kell megítélni.⁵⁸

Az összetett védjegy azon elemeinek használata, amelyek másodlagos helyen szerepelnek és leíróak, nem rontják a védjegy megkülönböztetőképességét.⁵⁹

b) A tényleges használat bizonyítása

A tényleges használat igazolására irányuló kérelemnek kifejezettnak kell lennie. A korábbi védjegy használatának el nem ismerése nem számít kifejezett kérelemnek.⁶⁰ A védjegyhasználat igazolására szolgáló bizonyítási eszközök bizonyító erejét a közösségi jogszabályokra tekintettel kell vizsgálni. „Egy irat bizonyító erejének megítélésekor elsősorban a benne foglalt információ hitelességét, különösen az irat eredetét, készítésének körülményeit, címzettjét kell figyelembe venni”, s nem pedig a nemzeti jog által az iratnak tulajdonított bizonyító erőt.⁶¹

c) Használat egyes áruk vagy szolgáltatások vonatkozásában

A rendelet 43. cikk (2) bekezdése értelmében ha a korábbi közösségi védjegyet csak az árujegyzékben szereplő áruk, illetve szolgáltatások egy részével kapcsolatban használták, a felszólalás vizsgálata során úgy kell tekinteni, mintha a védjegyet a szóban forgó áruk, illetve szolgáltatások tekintetében lajstromozták volna.

Az Elsőfokú Bíróság úgy határozott az ALADIN-ügy⁶² során, hogy az OHIM félreértelmezte a 43. cikk (2) bekezdését amikor arra a következtetésre jutott, hogy az a fémfényezésre bejegyzett védjegy, aminek használatát gypjúval impregnált fémfényező termék kapcsán bizonyították, csak ezekre a termékekre vonatkozóan élvez oltalmat. Az Elsőfokú Bíróság értelmezése szerint az árujegyzék az érintett árukategóriának eleve szűk területét fedi, amit nem lehet további alkategóriákra osztani, s ezért a védjegy tényleges használatát az árujegyzék teljes körére bizonyítottanak kell tekinteni. Az Elsőfokú Bíróság a rendelet 43. cikkének (2) bekezdésében található, részleges használatra való hivatkozást úgy értelmezte, mint amely annak elkerülésére irányul, hogy egy védjegy a részleges használat ellenére az összes bejegyzett árura vagy szolgáltatásra kiterjedt oltalomban részesüljön. Ezzel szemben ha a védjegyet annyira pontosan és körülhatárolt módon meghatározott termékekre vagy szolgáltatásokra jegyezték be, hogy az adott csoporton belül nem lehetséges alcsoportokat

⁵⁸ T-135/04, Online Bus/Bus, fent idézett, 30–32. pont, vagy T-29/04. sz., Castellblanch v. OHIM – Champagnes Roederer (Cristal Castellblanch) 2005. december 8.

⁵⁹ T-135/04, Online Bus/Bus, fent idézett, 35–41. pont

⁶⁰ BoA, R 973/2004-1 (Enatin/Enatia), 2005. június 9., 14–16. pont

⁶¹ T-303/03, Salvita/Solevita, fent idézett, 42. pont., R 1/2004-4 (ábrás/ábrás), 2005. január 3. Egyes esetekben azonban az eskü alatt tett nyilatkozat meggyőző lehet: l. R 266/2004-4, (Sunsmile/Sun), 2004. december 13., 21–23. pont

⁶² CFI, T-126/03, Reckitt Benckiser (España), SL v. OHIM (Aladin/Aladdin), 2005. július 14., 45. pont; viszont T-130/03, Travatan/Trivastan, a fent idézett ítéletben az Elsőfokú Bíróság fenntartotta a Fellebbezési Tanács döntését, amely a korábbi „gyógyászati termékekre” lajstromozott védjegyet a „periferikus, valamint agyi erek zavarainak, illetve a szem és a fül keringési rendellenességeinek megszüntetésére szolgáló periferikus értágító termék” vonatkozásában tekintette lajstromozottnak.

kialakítani, akkor a védjegynek a fenti termékek vagy szolgáltatások tekintetében való tényleges használatának bizonyítása szükségszerűen lefedi ezt az egész csoportot.

E) Rosszhiszemű bejelentések

Lajstromozott védjegynek más területen, akár nemzeti akár közösségi úton tett újbóli bejelentése nem képez automatikusan rosszhiszemű bejelentést. Egy védjegy, az oltalom területéhez kötődő jellegéből adódóan, csak azon a területen élvezhet oltalmat, ahol lajstromozták, kivéve ha a Párizsi Egyezmény *6bis* cikke értelmében közismertté vált.

Ha egy védjegybejelentőt az a szándék vezérel, hogy a korábbi külföldi védjegy tulajdonosát megfosssa gazdálkodásának jövőbeni továbbfejlesztésétől, rosszhiszeműségről beszélünk. A védjegybejelentő és a külföldi védjegy tulajdonosa közötti szerződés vagy előszerződés bizonyítékul szolgál arra, hogy a bejelentőnek tudomása volt a külföldön lajstromozott védjegyről. Az EAST SIDE MARIO'S védjegybejelentés⁶³ esetében, miután a védjegyet éttermi szolgáltatások vonatkozásában Kanadában lajstromozták, a bejelentő – európai terjeszkedés céljából – franchise-ajánlatot tett a védjegyjogosultnak, amit ez utóbbi visszautasított. Ekkor a bejelentő tisztességtelen szándékkal, lajstromozás révén próbált kizárólagos joghoz jutni. Az OHIM Fellebbezési Tanácsa határozatában kimondta, hogy a rosszhiszeműség megállapításához nem feltétlenül szükséges előszerződési megállapodás, elegendő annak bizonyítása, hogy a közösségi védjegybejelentő tudott a külföldi védjegyről.

F) Rendelet 108. cikk – átalakítás

A rendelet 108. cikk (1) bekezdés *a*) pontja értelmében „a közösségi védjegybejelentés vagy a közösségi védjegy jogosultja közösségi védjegybejelentésének vagy közösségi védjegynek nemzeti védjegybejelentéssé való átalakítását kérheti, feltéve, hogy a közösségi védjegybejelentést elutasították”.

Az Elsőfokú Bíróság az ENZO FUSCO-ügy⁶⁴ kapcsán úgy határozott, hogy az OHIM nem köteles a védjegyjogosultat értesíteni az átalakítás lehetőségéről és arról sem, hogy mely országokban igényelhető ez a feltételes átalakítás.

II. ELJÁRÁSJOGI KÉRDÉSEK

A LOCUS STANDI AVAGY AZ OHIM PERLÉSI JOGA

A luxembourgi bírák több ízben is megerősítették, hogy az OHIM perbeli legitimációval rendelkezik. Erre azért van szükség, hogy a Fellebbezési Tanácsok megtámadott határozata-

⁶³ R 582/2003-4 (East Side Mario's), 2004. december 13.

⁶⁴ T-185/03, Enzo Fusco/Antonio Fusco, fent idézett, 70–71. pont

tának védelmében hatékonyan járhatson el, illetve hogy kérelmezhesse az ilyen határozatok ellen benyújtott keresetek elutasítását. Bár a jogvita lényegi elemein nem változtathat, azt kérheti, hogy választása szerint az egyik vagy a másik fél kérelmének adjon helyt az Elsőfokú Bíróság, és érveket hozhat fel az e fél által előterjesztett jogalapok támogatására. Nincs akadálya annak, hogy az OHIM a felperes kereseti kérelméhez csatlakozzon, vagy hogy annak eldöntését az Elsőfokú Bíróság mérlegelésére bízza, és emellett minden általa megfelelőnek vélt érvet előterjesszen. Az OHIM azonban nem jogosult arra, hogy a Fellebbezési Tanács határozatának megsemmisítésére vagy megváltoztatására irányuló kérelmet nyújtson be a keresetlevélben nem szereplő ponttal kapcsolatban, és nem terjeszthet elő új, a keresetlevélben korábban fel nem hozott jogalapot sem.⁶⁵ A perlési jogosultságnak ez az értelmezése kezdetben csak az *inter partes* eljárásokban érvényesült, de ezentúl a CLOPPENBURG-ügyben⁶⁶ hozott ítélet következtében az Elsőfokú Bíróság előtt zajló *ex parte* eljárásokban is alkalmazandóvá vált.

Rendelet 115. cikk (4) bekezdés – nyelvhasználat

A KIK-ügyben⁶⁷ a Bíróság elkülönítette az eljárási iratok (*procedural document*) fogalmát az írásbeli közlések (*written communication*) fogalmától. Az eljárási irat fogalma alá tartozik valamennyi, a közösségi szabályozás által a közösségi védjegybejelentés elbírálásához, illetve az oltalom fenntartásához, az esetleges változások bejegyzéséhez előírt vagy ahhoz szükséges irat. Az OHIM-nak valamennyi fenti iratot a védjegybejelentés benyújtásakor használt nyelven kell kiállítania. A rendelet 115. cikk (4) bekezdése értelmében azonban az OHIM a bejelentőnek szánt írásbeli közlésekben a védjegybejelentésben másodikként megjelölt nyelvet is használhatja, amennyiben a bejelentés nem az OHIM hivatalos nyelveinek valamelyikén készült. Mivel ez a szabály kivételt képez a főszabály alól, az írásbeli közlés fogalmát megszorítóan kell értelmezni. Írásbeli közlésnek számítanak például a tájékoztatók vagy értesítések.

A TOP-ügy⁶⁸ kapcsán a védjegybejelentés vizsgálatát lezáró határozatot az OHIM angolul kézbesítette annak ellenére, hogy a bejelentést görög nyelven nyújtották be, és az angolt nem jelölték meg második nyelvként. Az Elsőfokú Bíróság mégis úgy határozott, hogy a 115. cikk (4) bekezdésének megsértése csak akkor igazolja a vitatott határozat megsemmisítését, ha bizonyított, hogy az eljárás nyelvétől eltérő nyelven készült határozat hátrányosan érintette a bejelentő védelemhez való jogát. A bejelentő védelemhez való joga nem szenved csorbát, ha fellebbezési kérelmében kimerítő választ adott az elbíráló határozatára, amivel igazolja, hogy a szöveg megértése nem okozott számára problémát.

⁶⁵ C-106/03 P, Vedral v. OHMI (Hubert/SaintHubert 41), 2004. október 12., 34. pont, és T-107/02, GE Betz Inc c. OHMI (Biomate/Biomet), 2004. június 30. 35–36. pont, T-22/04, Reemark c. OHMI (Westlife/West), 2005. május 22., 16–18. pont

⁶⁶ T-379/03, Peek & Cloppenburg KG v. OHMI (Cloppenburg), 2005. október 25., 24. pont

⁶⁷ C-361/01, Christina Kik v. OHIM (Kik), 2003. szeptember 9., 45–47. és 96. pont

⁶⁸ T-242/02, The Sunrider Corp v. OHIM (TOP), 2005. július 13., 39. és 41. pont

Rendelet 73. cikk (1) bekezdés – indoklási kötelezettség

A 73. cikk (1) bekezdése az OHIM indoklási kötelezettségét, a (2) bekezdés pedig a felek nyilatkozattételi jogosultságát szabályozza. Az Elsőfokú Bíróság a PAPERLAB-ügy⁶⁹ során hozott ítéletében úgy foglalt állást, hogy az OHIM nem köteles bizonyítani, hogy a leírónak vélt megjelölés szótárban, enciklopédiában vagy más hasonló kézikönyvben megjelenítésre került. Elegendő, ha az OHIM a joggyakorlat által kidolgozott leírósági tesztet alkalmazza, és szükségtelen, hogy döntését külön bizonyítékkal támassa alá.

Rendelet 73. cikk (2) bekezdés – nyilatkozattételi jogosultság

A nyilatkozattételi jog megsértése az egyik leggyakrabban megjelölt ok az OHIM hibásnak vélt határozatai ellen benyújtott fellebbezési eljárásokban. A keresetet benyújtó felek gyakran panaszzolják, hogy a Fellebbezési Tanács nem hívta fel őket észrevételeik benyújtására. Az Elsőfokú Bíróság a CALPICO-ügy⁷⁰ során kifejtette, hogy bár a nyilatkozattételi jogosultság minden, a meghozandó döntés alapjául szolgáló bizonyítékra vonatkozik, nem terjed ki arra az álláspontra, amire a döntéshozó szerv az eljárás következtében jutott. Ez vonatkozhat az áruk hasonlóságára, a fogyasztók figyelmének fokára, a korábbi megjelölés *per se* megkülönböztetőképességére, a vizuális megfigyelés fontosságára, a kiejtésbeli vagy logikai hasonlóságra és általában minden olyan bizonyítékra, amely önállóan számításba vehető, és az ide tartozó jogi norma alkalmazásához szükséges. Ebben az esetben, ha az OHIM nem hívta fel nyilatkozattételre a feleket, ez nem eredményezi a nyilatkozattételi jogosultság megsértését.

Az ORANGE-ügyben⁷¹ az Elsőfokú Bíróság úgy határozott, hogy az OHIM azáltal, hogy elmulasztotta a megkülönböztetőképesség hiányát igazoló, bizonyító értékű dokumentumok továbbítását, megsértette a nyilatkozattételi jogosultságot. A rendelet 73. cikkének megsértése azonban nem igazolja a Fellebbezési Tanács vitatott határozatának megsemmisítését, mivel az említett dokumentumok csupán egy független jogi érvelés alátámasztására szolgáltak, és az általuk nyert információ nem szükséges a védjegybejelentést elutasító határozat indoklásához.⁷²

Az eljárás időtartama

Az Emberi jogok és alapvető szabadságok védelméről szóló Egyezmény 6. cikke értelmében az eljárásokat ésszerű határidőn belül kell befejezni. Ez az alapelv nem érvényesül az OHIM előtti eljárásokban, mivel azok nem Bírósági, hanem adminisztratív jellegűek.⁷³ Az Európai Unió Alapjogi Chartájának 41. cikk (1) bekezdése értelmében a határozatok meg-

⁶⁹ T-19/04, *Metso Paper Automation Oy v. OHIM (Paperlab)*, 2005. június 22., 34. pont

⁷⁰ T-273/02, *Calpico/Calypso*, fent idézett, 64–65. pont

⁷¹ C-447/02 P (*Orange*), *KWS Saat AG – v. OHIM*, 2004 október 21., 60. pont

⁷² T-242/02, *TOP*, fent idézett, 65. pont

⁷³ T-63/01, *The Procter & Gamble Company v. OHIM (soap bar shape)*, 2002. december 12., 21–23. pont. Szintén T-273/02, *Krüger GmbH & Co. KG v. OHIM (Calpico/Calypso)*, 2005. április 20., 62. pont

hozatalának ésszerű időn belül kell történnie. Ez a követelmény kötelezően érvényesítendő minden közösségi közigazgatási eljárásban. A Fellebbezési Tanács döntéshozatala során nincs határidőhöz kötve. A pusztán tény, hogy egy határozat több mint két évvel a fellebbezés benyújtása után születik meg, nem alapozza meg a tanács határozatának megsemmisítését. A kérelmezőnek sem áll érdekében a hasonló határozat Bíróság előtti megtámadása, hiszen ez még tovább késleltetné a döntés meghozatalát.⁷⁴

Rendelet 74. cikk – a tényállás hivatalból történő vizsgálata

A 74. cikk (1) bekezdése arra hatalmazza fel az OHIM-ot, hogy a tényeket az előtte folyó eljárásban hivatalból vizsgálja. A 74. cikk (2) bekezdése lehetővé teszi, hogy az OHIM a nem kellő időben előterjesztett tényeket vagy bizonyítékokat figyelmen kívül hagyja.

A ROCKBASS-ügy⁷⁵ kapcsán az Elsőfokú Bíróság arra hívta fel az OHIM figyelmét, hogy a rendelet 74. cikk (2) bekezdése értelmében – a feltétlen kizáró okokat érintő vizsgálat során – a kiegészítő bizonyítékok és érvek szolgáltatásában a bejelentő nincs határidőhöz kötve. A Fellebbezési Tanácsnak a későn benyújtott beadványok esetében is meg kell bizonyosodnia arról, hogy azok nem tartalmaznak új és lényeges jogi vagy tényállásbeli elemeket vagy bizonyítékokat.⁷⁶ A rendelkezés – az Elsőfokú Bíróság szerint – mérlegelési jogkört biztosít a Fellebbezési Tanács részére az e határidő lejártát követően szolgáltatott adatok figyelembevételével kapcsolatosan. Azonban annak ellenére, hogy a Fellebbezési Tanács helytelenül tagadta meg határozatának meghozatala előtt kilenc nappal a felperes által benyújtott beadvány vizsgálatát, az Elsőfokú Bíróság nem semmisítette meg a határozatot, mivel a kérdéses beadvány nem tartalmazott olyan új érveket vagy bizonyítékokat, amelyek a megtámadott határozatot érdemben befolyásolták volna.⁷⁷ A közösségi jog ismert alapelve értelmében egy szabálytalanság akkor igazolja a hibás határozat megsemmisítését, ha kimutatható, hogy a szabálytalanság hiányában a határozat érdemileg más tartalmú lett volna.⁷⁸

Az Elsőfokú Bíróság a tényállás hivatalból történő vizsgálata kapcsán hangsúlyozta, hogy az OHIM a tényeket és bizonyítékokat az *inter partes* eljárások során is hivatalból jogosult vizsgálni. A jogkérdésekre, amennyiben ezek megválaszolása a döntéshozatalhoz szükséges, a feleknek nem kell észrevételt tenniük. Ezeket a jogi vonatkozású elemeket az OHIM-nak kötelezően meg kell vizsgálnia még akkor is, ha a felek erről nem nyilatkoznak. Az Elsőfokú Bíróság a HOOLIGAN-ügy⁷⁹ alkalmával megerősítette, hogy az OHIM akkor is jogosult eldönteni valamely jogkérdést, ha azt a felek nem vetették fel, de ennek a kérdésnek a megvá-

⁷⁴ T-242/02, TOP, fent idézett, 51–55. pont

⁷⁵ T-315/03, Hans-Peter Wilfer v. OHIM (Rockbass), 2005. június 8., 21. pont

⁷⁶ T-315/03, Rockbass, fent idézett, 29–30. pont

⁷⁷ T-315/03, Rockbass, fent idézett, 33. pont

⁷⁸ Összevont ügyek C-209/78 – 215/78 és 218/78, Van Landewyck -v- Commission [1980] ECR 3125, 47. pont és C-142/87 Belgium -v- Commission [1990] ECR I-959, 48. pont

⁷⁹ T-57/03, Société provençale d'achat et de gestion (SPAG) SA. v OHMI (Olly Gan/Hooligan), 2005. február 1., 21. pont

laszólása a rendelet helyes alkalmazásához szükséges. Ebben az esetben az illető jogkérdést az első alkalommal is fel lehet hozni az Elsőfokú Bíróság előtt.

A nyilatkozattételi jogosultság a felszólalás kontradiktórius jellegéből adódik, s az OHIM külön felhívása nélkül érvényesül. Az Elsőfokú Bíróság a HOOLIGAN-ítéletben úgy foglalt állást, hogy a korábbi jog *per se* megkülönböztetőképességének mértéke jogkérdés, és minden ténybeli alaptól függetlenül értékelhető. Ezért ennek kötelezően át kell esnie a megkülönböztetőképesség *ex officio* vizsgálatán.⁸⁰ A korábbi védjegy használat útján elnyert megkülönböztetőképessége azonban már jogi és ténybeli kérdések keveréke, ezért az OHIM csak akkor vizsgálja, ha a felek ezt külön igénylik.

Az OHIM különböző szintű döntéshozó fórumainak ismerniük kell a felek által a korábbi jog igazolása céljából benyújtott dokumentumokra vonatkozó nemzeti jogi rendelkezéseket. A nemzeti jog megismerése önállóan vagy a felek közreműködésének igénybevételével is történhet. A Bíróság az ATOMIC BLITZ-ítélet⁸¹ indoklásában a következőképpen foglalt állást: „a hivatal köteles számításba venni különösképpen azon tagállam nemzeti jogát, amelyben a felszólításban megjelölt korábbi jog oltalmat élvez. Ebben az esetben köteles akár saját kezdeményezésből, akár bármilyen más, megfelelő forrásból az érintett tagállam nemzeti jogáról ismereteket szerezni, ha ez az információ szükséges ahhoz, hogy megállapítsa az esetleges lajstromozás alóli kizáró ok fennállását, illetve hogy felbecsülje az elé terjesztett tények valóságát, iratok bizonyítóerejét.”

Rendelet 74. cikk (1) bekezdés – a kérelemhez kötöttség elve

A kérelemhez kötöttség elve alapján az eljáró hatóság határozatát a felek által előterjesztett tényállásra, bizonyítékokra és érvekre, valamint a kérelem szerinti igényekre alapozhatja. A kérelemhez kötöttség elve alapján az eljáró hatóság köteles lenne elismerni az elé terjesztett és a másik fél által nem vitatott tényeket még akkor is, ha ezek bizonyítottsága megkérdőjelezhető. Az Elsőfokú Bíróság a SALVITA- és a MOBILIX-ítéletben kifejtette, hogy a kérelemhez kötöttség elve nem érvényesül a közigazgatási eljárások során. A szerepek előre megosztottak: a felek feladata a tények alátámasztása, az OHIM feladata pedig az, hogy ezekből jogi következtetéseket vonjon le. Elutasíthatja, illetve el kell, hogy utasítsa azt a felszólalást, amelyben a védjegy tényleges használatára vonatkozó bizonyítékok nem meggyőzőek, akkor is, ha ezt a kérelmező nem vitatta.⁸²

Rendelet 74. cikk (2) bekezdés – nem kellő időben előterjesztett tények és bizonyítékok

Ez a rendelkezés ruhazza fel az OHIM-ot arra, hogy a felek által nem kellő időben előterjesztett tényeket és bizonyítékokat figyelmen kívül hagyhassa. Az Elsőfokú Bíróság a

⁸⁰ T-57/03, Olly Gan/Hooligan, fent idézett, 29–31. pont

⁸¹ T-318/03, Atomic Austria GmbH v. OHMI (Atomic/AtomicBlitz), 2005. április 20.

⁸² T-303/03, Salvita/Solevita, fent idézett, 78–79. pont

HIPOVITON-ítélet⁸³ alkalmával úgy foglalt állást, hogy a Fellebbezési Tanács elé az első alkalommal késve benyújtott iratok elfogadhatóak, ha a késedelem új tények váratlan bekövetkezése miatt történt. Ezt a megközelítést a Fellebbezési Tanácsok gyakran alkalmazzák.⁸⁴ Az Elsőfokú Bíróság számos ítéletében kimondta, hogy a fellebbezésben szereplő új érveket megjelölő írásbeli nyilatkozat benyújtására rendelkezésre álló „kellő idő” fogalmát nem a Felszólalási Részleg által utólagosan meghatározott határidő, hanem a rendelet 59. cikkében rögzített négy hónap alapján kell értelmezni.⁸⁵ A FOCUS-ügyben⁸⁶ a Felszólalási Részleg azért utasította el a felperes felszólalását, mivel nem nyújtotta be német védjegykiratának teljes fordítását, s ezzel nem bizonyította korábbi védjegye fennállását.

A módosított végrehajtási rendelet⁸⁷ 19. szabály (4) bekezdése, véget akarván vetni ennek az esetjogon alapuló gyakorlatnak, kimondta, hogy a késve benyújtott tényeket és bizonyítékokat nem lehet elfogadni. Ez a szabály viszont ellenmondásba került a rendelet 74. cikk (2) bekezdésével, miszerint a nem kellő időben előterjesztett tényeket vagy bizonyítékokat mérlegelési jogkör alapján figyelembe lehet venni. A rendelet és a végrehajtási rendelet között keletkezett ellentmondást a jogszabályi hierarchia alapján lehet feloldani, miszerint a magasabb szintű jogszabályban előírtak lerontják az alacsonyabb szintű jogszabály rendelkezéseit. Így a két jogszabály ütközése esetén a rendelet érvényesül.

A tényleges használatot igazoló dokumentumok esetében előírt határidő kapcsán az Elsőfokú Bíróság a FLEXI AIR-ítéletben⁸⁸ megállapította, hogy az eljárás szervezettsége érdekében ezeket a dokumentumokat az OHIM által kiszabott határidőn belül is be lehet nyújtani. Ez az értelmezés összhangban áll a végrehajtási rendelet 22. szabály (1) bekezdésével, ami előírja, hogy a használat igazolásának bejelentése elfogadható, ha a bejelentő az ilyen kérést az OHIM által a 20. szabály (2) bekezdésében meghatározott határidőn belül nyújtja be.

Módosított végrehajtási rendelet 19. szabály (2) bekezdés – a korábbi jog bizonyítása

A végrehajtási rendelet módosítását megelőzően a 16. szabály (2) bekezdésének bizonytalan fogalmazása számos vitát eredményezett. E rendelkezés szerint „ha a felszólalás olyan korábbi védjegy alapján alapul, amely nem közösségi védjegy, a felszólaláshoz – *lehetőség szerint* – igazolást kell csatolni a korábbi védjegy lajstromozásáról vagy bejelentéséről”. Az ATOMIC BLITZ-ítélet során az Elsőfokú Bíróság a „*lehetőség szerint*” kifejezést úgy értelmezte, hogy a felszólaló szabad belátására van bízva, hogy a lajstromozási okirat benyújtását szükségesnek

⁸³ MFE Marienfelde GmbH v. OHMI (Hippovit/Hipoviton), 2004. július 8., 56–57 pont

⁸⁴ R 389/2004-1 Hypercor/Hipercor, 2005 március 2., 28–30. pont, R 196/2002-4, Tazza d’Oro/Piazza d’Oro, 2004. január 16., 19. pont, R 291/2003-4, Chevy America/Chevy, 2004. szeptember 1., 15. pont

⁸⁵ T-275/03, Focus Magazin Verlag GmbH v. OHMI (Hi Focus/Focus), 2005 november 9., 37–38. pont, T-135/04, GfK AG v. OHIM (Online Bus/Bus), 2005. november 24., 64–65. pont, T-303/03, Salvita/Solevita, fent idézett, 45. pont és T-164/03, Ampafrance SA v. OHIM (monBeBé/bebe), 2005. április 24., 84. pont

⁸⁶ T-275/03, Focus Magazin Verlag GmbH v. OHMI (Hi Focus/Focus), 2005 november 9.

⁸⁷ A Bizottság 1041/2005/EK rendelete (2005. június 29.) a közösségi védjegyről szóló 40/94/EK tanácsi rendelet végrehajtásáról szóló 2868/95/EK bizottsági rendelet módosításáról

⁸⁸ T-112/03. sz., L’Oréal v. OHIM – Revlon (*Flexi Air*), 2005. március 16.

ítéli-e.⁸⁹ A módosított végrehajtási rendelet 19. szabály (2) bekezdés *a*) pontja értelmében lajstromozott védjegy esetén a lajstromozási okirat, ha pedig a védjegyet még nem lajstromozták, a bejelentésről szóló igazolás vagy ezzel egyenértékű dokumentum másolata szükséges attól az igazgatási szervtől, amelyhez a bejelentést benyújtották.

A szabad bizonyítás elve

Az Elsőfokú Bíróság fontos pontosításokkal szolgált a szabad bizonyítás elvének alkalmazására vonatkozóan. Az ATOMIC BLITZ-ügyben⁹⁰ az OHIM a felszólalást elutasító határozatát azzal indokolta, hogy a felszólaló az általa előterjesztett lajstromozási bizonyítékokhoz nem csatolta a szóban forgó védjegyjogtalom megújításának igazolására szolgáló bizonyítékokat. Az Elsőfokú Bíróság egyrészt kimondta, hogy a felszólaló szabadon választhatja meg a felszólalása alátámasztására szükségesnek vélt bizonyítékot, másrészt pedig azt, hogy az OHIM – anélkül, hogy valamely adott bizonyítéktípust formai indokra hivatkozva eleve visszautasíthatna – az összes előterjesztett bizonyítékot köteles megvizsgálni annak megállapítása érdekében, hogy azok ténylegesen bizonyítják-e a korábbi védjegy lajstromozását vagy lajstromozásra való bejelentését. Amennyiben ugyanis elfogadnánk, hogy az OHIM az előterjesztendő bizonyítékokkal szemben formai követelményeket támaszthat, ez azzal a következménnyel járna, hogy egyes esetekben a felek képtelenek lennének ilyen bizonyítékokat benyújtani, például ha a nemzeti hivatal nem állít ki hivatalos okiratot a védjegyjogtalom megújításának igazolására.

Rendelet 59. cikk – a fellebbezés alaki követelményei

Az Elsőfokú Bíróság a PARMITALIA-ítéletben⁹¹ megerősítette, hogy a fellebbezési díj határidőn belüli befizetése nem elegendő ahhoz, hogy a fellebbezés elfogadható legyen, ha a fellebbezés alapjául szolgáló okokat megjelölő írásbeli nyilatkozatot a határozat kézbesítésétől számított négy hónapos határidő után nyújtották be.

Rendelet 44. cikk (1) bekezdés, – Elsőfokú Bíróság eljárási szabályzata⁹². 135. cikk (4) bekezdés – az árujegyzék korlátozása

Az Elsőfokú Bíróság eljárási szabályzata 135. cikk (4) bekezdése előírja, hogy az árujegyzék korlátozása nem módosíthatja a – Fellebbezési Tanács előtti eljárásban megjelölt – per tárgyat. Ahhoz hogy a közösségi védjegybejelentésben szereplő árujegyzék korlátozása elfogadható legyen, két követelménynek kell megfelelnie: kifejezett módon és feltétel nélkül kell hogy történjen; kétértelműség nélkül kell tükröznie a bejelentőnek azt a szándékát, hogy a korábban igényelt jogtalomról (vagy ennek egy részéről) le akar mondani.

⁸⁹ T-318/03, Atomic Austria v. OHIM – Fabricas Agrupadas de Muñecas de Onil (Atomic/AtomicBlitz), 2005. április 20, 40. pont

⁹⁰ T-318/03, Atomic Austria v. OHIM fent idézett

⁹¹ T 373/03, Solo Italia Srl v. OHIM (Parmitalia/Parmital), 2005. május 31., 57–59. pont

⁹² Rules of procedure of the Court of First Instance of the European Communities of 2 May 1991

Ahogy az Elsőfokú Bíróság a TRAVATAN-ítéletében⁹³ leszögezte, a kifejezett és feltétel nélküli lemondási szándék nem teljesül, ha a bejelentő fellebbezési beadványában úgy fogalmaz, hogy védjegybejelentését hajlandó korlátozni.

1. SZÁMÚ MELLÉKLET

ÁRUK ÉS SZOLGÁLTATÁSOK ÖSSZEHASONLÍTÁSA

- A Nizzai Megállapodás 25. osztályába tartozó „ruházati cikkek, ideértve [a] sportruházati cikkeket” körébe nem tartoznak bele a motorkerékpáros felszerelések és öltözétek. „Bár a ruházati cikkeknek általában ugyanaz a rendeltetésük, bizonyos fajtáiknak azonban sajátos a szerepük, amit jellegükkel, rendeltetésükkel vagy használatukkal kapcsolatos más jellemzők is erősíthetnek.”⁹⁴
- Pelenkák, hasonlóak a kozmetikumokhoz.⁹⁵
- Ruházati cikkek, kis mértékben hasonlóak a cipőkhöz és csizmákhoz.⁹⁶
- Pezsgő borok, bizonyos mértékben hasonlóak az ásványvizekhez és más, nem alkoholtartalmú italokhoz, gyümölcslevekhez.⁹⁷
- „Számítógépek” és „informatikai programok, nem hasonlóak a távközlési készülékekhez, berendezésekhez és felszerelésekhez” és „mobiltelefonokhoz”. „Napjaink technológiailag fejlett társadalmában szinte minden elektronikai vagy digitális berendezés, illetve termék valamilyen módon számítógép segítségével működik. Ha minden olyan esetben elismernék a hasonlóságot, amikor a korábbi oltalom kiterjed a számítógépekre, vagy amikor a bejelentett megjelölés által jelölt áruk és szolgáltatások számítógép használatához kötöttek, túllépnének a jogalkotó által a védjegyjogosult számára megadni kívánt oltalom célját.”⁹⁸
- Szemgyógyászati készítmények, főként szemfertőzés és szemgyulladás kezelésére szolgáló szemcseppek, oldatok, gélek és kenőcsök, hasonlóak a szív-keringési területen történő felhasználásra szánt gyógyszerészeti és egészségügyi készítményekhez. „Bár ezek se nem kiegészítő, se nem versengő jellegűek, de mivel jellegük azonos (gyógyszerészeti készítmények), azonos a céljuk vagy rendeltetésük (humán egészségügyi problémák kezelése), azonos fogyasztóknak szánják őket (a gyógyászati ágazat szakembereinek és a betegeknek), és azonos elosztóhálózaton keresztül forgalmazzák őket, a szóban forgó áruk közötti különbség nem zárja ki az összetéveszthetőséget.”⁹⁹

⁹³ TPICE, T-130/03, Alcon Inc v. OHIM (Travatan/Trivastan), 2005. szeptember 22., 53. pont

⁹⁴ T-385/03, Miles/Biker Miles, fent idézett 34–37. pont

⁹⁵ T-164/03, monBeBé/bebe, fent idézett, 53. pont

⁹⁶ T-32/03, Jello Schuhpark/Schuhpark, fent idézett, 50. pont

⁹⁷ T-296/02 Lindenhof/Liderhof, fent idézett, 59. pont

⁹⁸ T-336/03, Mobilix/Obelix, fent idézett, 61. pont

⁹⁹ T-154/03, Alrex/artex, fent idézett, 48–51. pont

- Francia eredetű pezsgők, habzóborok; alkoholos italok, valamint a „cava típusú spanyol habzóborok”, azonos jellegűek, „hiszen azonos használatra szánják és azonos körülmények között fogyasztják azokat. Az, hogy a felperes árujegyzékében szereplő áruk a spanyol eredetű borokra korlátozódnak, nem elegendő az áruk hasonlóságának kizárásához. Akkor is fennállhat összetéveszthetőség, ha a szóban forgó áruk gyártási helye eltérő.”¹⁰⁰

2. SZÁMÚ MELLÉKLET

MEGJELÖLÉSEK ÖSSZEHASONLÍTÁSA

I. Az Elsőfokú Bíróság által összetéveszthetőnek ítélt megjelölések

1. Szóvédjegy kontra szóvédjegy

CARPOVIRUSINE	CARPO
Közösségi védjegybejelentés	Korábbi védjegy

T-169/04, Arysta Lifescience SAS v. OHIM, 2005. december 14.

TRAVATAN	TRISVATAN
Közösségi védjegybejelentés	Korábbi védjegy

T-130/03, Alcon Inc v. OHIM, 2005. szeptember 22.

JELLO SCHUHPARK	SCHUHPARK
Közösségi védjegybejelentés	Korábbi védjegy

T-32/03, Leder & Schuh AG v. OHIM, 2005. március 8.

SISSI ROSSI	MISS ROSSI
Közösségi védjegybejelentés	Korábbi védjegy

T-169/03, Sergio Rossi SpA v. OHIM, 2005. március 1.

ENZO FUSCO	ANTONIO FUSCO
Közösségi védjegybejelentés	Korábbi védjegy

T-185/03, Vincenzo Fusco v. OHIM, 2005. március 1.

¹⁰⁰ T29/04, Cristal Castellblanch/Cristal, fent idézett 52–53. pont

TELETECH GLOBAL VENTURES	TELETECH INTERNATIONAL
Közösségi védjegybejelentés	Korábbi védjegy

T-288/03, TeleTech Holdings, Inc. v. OHIM, 2005. május 25.

WESTLIFE	WEST
Közösségi védjegybejelentés	Korábbi védjegy

T-22/04, Reemark Gesellschaft für Markenkooperation mbH v. OHIM, 2005. május 4.

FLEXI AIR	FLEX
Közösségi védjegybejelentés	Korábbi védjegy

T-112/03, L'Oréal SA v. OHIM, 2005. március 16.

ALREX	ARTEX
Közösségi védjegybejelentés	Korábbi védjegy

T-154/03, Biofarma SA v. OHIM, 2005. november 17.

2. *Ábrás védjegy kontra szóvédjegy*

ONLINE BUS	 BUS Betreuungsverbund für Unternehmer und Selbständige e.V.
Közösségi védjegybejelentés	Korábbi védjegy

T-135/04, GfK AG v. OHIM, 2005. november 24.

ARTHUR ET FÉLICIE	
Közösségi védjegybejelentés	Korábbi védjegy

T-346/04, Sadas SA v. OHIM, 2005. november 24.

SELENIUM-ACE	
Közösségi védjegybejelentés	Korábbi védjegy

T-312/03, Wassen International Ltd v. OHIM, 2005. július 14.

NICKY	
Közösségi védjegybejelentés	Korábbi védjegy

T-396/04, Soffass Spa v. OHIM, 2005. november 23.

LINDENHOF	
Közösségi védjegybejelentés	Korábbi védjegy

T-296/02, Lidl Stiftung & Co. KG v. OHIM, 2005. február 15.

3. Szóvédjegy kontra ábrás védjegy

	MILES
Közösségi védjegybejelentés	Korábbi védjegy

T-385/03, Miles Handelsgesellschaft International mbH v. OHIM, 2005. július 7.

	MURÚA
Közösségi védjegybejelentés	Korábbi védjegy

T-40/03, Julián Murúa Entrena v. OHIM, 2005. július 13.

	<p style="text-align: center;">KINNIE</p>
<p>Közösségi védjegybejelentés</p>	<p>Korábbi védjegy</p>

T-3/04, Simonds Farsons Cisk plc v. OHIM, 2005. november 24.

	<p style="text-align: center;">CRISTAL</p>
<p>Közösségi védjegybejelentés</p>	<p>Korábbi védjegy</p>

T-29/04, Castellblanch SA v. OHIM, 2005. december 8.

4. Ábrás védjegy kontra ábrás védjegy

	
<p>Közösségi védjegybejelentés</p>	<p>Korábbi védjegy</p>

T-169/02, Cervecería Modelo, SA de CV v. OHIM, 2005. február 15.

	
<p>Közösségi védjegybejelentés</p>	<p>Korábbi védjegy</p>

T-31/03, Grupo Sada, pa, SA v. OHIM, 2005. május 11.

	
Közösségi védjegybejelentés	Korábbi védjegy

T-286/03, The Gillette Company v. OHIM, 2005. április 13.

	
Közösségi védjegybejelentés	Korábbi védjegy

T-390/03, CM Capital Markets Holding SA v. OHIM, 2005. május 11.

II. Az Elsőfokú Bíróság által nem összetéveszhetőnek ítélt megjelölések

1. Szóvédjegy kontra szóvédjegy

MOBILIX	OBELIX
Közösségi védjegybejelentés	Korábbi védjegy

T-336/03, Editions Albert René v. OHIM, 2005. október 27.

CALPICO	CALYPSO
Közösségi védjegybejelentés	Korábbi védjegy

T-273/02, Krüger GmbH & Co. KG v. OHIM, 2005. április 20.

HOOLIGAN	OLLY GAN
Közösségi védjegybejelentés	Korábbi védjegy

T-57/03, Société provençale d'achat and de gestion (SPAG) SA v. OHIM, 2005. február 1.

2. Ábrás védjegy kontra szóvédjegy

HAI	
Közösségi védjegybejelentés	Korábbi védjegy

T-33/03, Osotspa Co. Ltd v. OHIM, 2005. március 9.

3. Szóvédjegy kontra ábrás védjegy

	
Közösségi védjegybejelentés	Korábbi védjegy

T-384/04, RB Square Holdings Spain, SL v. OHIM, 2005. december 15.

	<p>BK RODS</p>
Közösségi védjegybejelentés	Korábbi védjegy

T-423/03, Bunker & BKR, SL v. OHIM, 2005. október 5.

	<p>Limonchelo</p>
Közösségi védjegybejelentés	Korábbi védjegy

T-7/04, Shaker di L. Laudato & C. Sas v. OHIM, 2005. június 15.

<p>Turkish Power</p>	<p>POWER</p>
Közösségi védjegybejelentés	Korábbi védjegy

T-34/04, Plus Warenhandelsgesellschaft mbH v. OHIM, 2005 június 22.

4. Ábrás védjegy kontra ábrás védjegy

	
Közösségi védjegybejelentés	Korábbi védjegy

T-211/03, Faber Chimica Srl v. OHIM, 2005. április 20.